

Yttrande över remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet gällande Sveriges genomförande av artikel 12.4 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (LI2023/00546)

Sammanfattning

SLU tillstyrker förslaget att stärka den vetenskapliga övervakningen (genom datainsamling) av fiske. SLU bedömer användningen av kamerasystem som ändamålsenlig metod för att kunna skatta bifångster av känsliga arter.

Bland SLU:s experter råder enighet om att vetenskaplig övervakning med hjälp av kamerasystem bör utgå ifrån att fiskare deltar frivilligt för att effektivt kunna samla in kvalitetssäkrade data.

SLU:s samlade bedömning är att framgångsfaktorer för en effektiv övervakning av fiske är ekonomisk ersättning till fiskare för övervakningen, samt kontinuerlig kommunikation mellan fiskare och övervakningsansvariga.

SLU bedömer att kostnaderna för övervakningen kan komma att öka om övervakningskrav lagstadgas.

Generella synpunkter

Kamerasystem

SLU tillstyrker förslaget att stärka vetenskaplig övervakning (genom datainsamling) av fiske. SLU delar förslagets slutsats att en sådan övervakning är nödvändig för att uppfylla skyldigheterna enligt Art- och habitatdirektivet, datainsamlingsförordningen och Havsmiljödirektivet.

SLU:s samlade bedömning är att kamerasystem är en ändamålsenlig metod för att kunna skatta bifångster av känsliga arter, som till exempel tumlare. Andra aktiva insamlingsmetoder, som övervakning med hjälp av observatörer, bedöms som

otillräckliga, eftersom övervakningsinsatserna som behövs för att uppfylla skyldigheterna är så pass omfattande.

Frivillighet

SLU ställer sig i huvudsak bakom förslaget att ansvarig myndighet ges möjlighet att föreskriva kameraövervakning för delar av fiskeflottan. Bland SLU:s experter råder dock enighet om att vetenskaplig övervakning med hjälp av kamerasytem bör utgå ifrån att fiskare deltar frivilligt för att effektivt kunna samla in kvalitetssäkrade data. Frivilligt deltagande leder till att fiskare är positivt inställda till övervakningen och bidrar till datainsamlingen genom bland annat:

- daglig drift och kontroll av övervakningssystemen, till exempel genom att hålla kameranlinser rena, sätta på, och stänga av kameror,
- protokollföring av information som inte kan utläsas ur inspelade filmer, till exempel maskstorlek,
- åtgärder som underlättar analys av filmerna, till exempel att lägga bifångade individer framför kameran,
- att vara behjälpliga vid riggning av övervakningssystemen. De kamerasytem som används idag nyttjar fartygens strömsystem (undantag är små fartyg där systemen drivs av externa batterier), och behöver riggas så att de inte stör arbetet ombord, samt skyddas från slag.

Framgångsfaktorer

SLU:s samlade bedömning är att framgångsfaktorer för deltagande i övervakningsprogram för fiske är:

- ekonomisk ersättning för merarbeten som övervakningen innebär för fiskare, samt
- kontinuerlig kommunikation mellan involverade fiskare och övervakningsansvariga.

Slutsatserna om framgångsfaktorer är baserade på SLU:s erfarenhet av det befintliga utökade övervakningsprogrammet av svenskt garnfiske. I programmet används kameraövervakning på frivillig basis och de övergripande målen för omfattningen av programmets övervakning har kunnat uppnås.

Ökade kostnader

Till skillnad från Havs- och vattenmyndigheten bedömer SLU att kostnaderna för övervakningen kan komma att öka om övervakningskrav lagstadgas.

Kostnadsökningar kan uppstå för:

- kontrollsystem för bedömning av inspelningens kvalitet och korrekt genomförande av övervakningen,
- nya kamerasytem beroende på systemkrav,

- merarbete hos övervakningsansvariga för uppgifter som deltagande fiskare genomför i dagens frivilliga system,
- försämrade samarbetsvillkor bland fiskare.

Specifika synpunkter

Lagförslag §2: SLU:s bedömning är att alternativ 2 i lagförslaget är att föredra, eftersom den även täcker förpliktelser enligt EU:s miljölagstiftning.

— — —

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Maria Knutson Wedel efter föredragning av handläggare Fabian Engel och i närvaro av universitetsdirektör Martin Melkersson. I beredningen av ärendet har miljöanalytiker Katja Ringdahl, forskare Sara Königson, miljöanalytiker Anna Persson och miljöanalytiker Sofia Nyberg deltagit.